

**23 липня 2017 року наукова спільнота України
зазнала невиправної втрати –
передчасно пішов із життя
заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедри анатомії людини,
операційної хірургії та топографічної анатомії
Запорізького державного медичного університету,
доктор медичних наук, професор
Микола Анатолійович Волошин.**

Микола Анатолійович був людиною-епохою, уособлював собою честь і совість справжнього науковця, залишав незабутній вплив на кожного, кому пощастило знати його особисто.

Народився Микола Анатолійович 21 травня 1955 року у місті Кривий Ріг. Ще зі шкільних років цікавився наукою, брав участь у предметних олімпіадах і зробив цей нелегкий, але цікавий шлях справою всього свого життя.

У 1978 р. Микола Анатолійович із відзнакою закінчив Запорізький державний медичний інститут. У 1979 р. вступив до очної аспірантури інституту при кафедрі анатомії людини. Його науковим керівником був професор О. Г. Яхниця – перший завідувач кафедри нормальної анатомії та проректор Запорізького медичного інституту. Олександр Гаврилович розгледів у молодому аспірантові допитливість, спрагу до пізнання та допоміг йому у становленні як науковця, викладача.

У 1983 р. Микола Анатолійович Волошин успішно захистив кандидатську дисертацію під керівництвом свого Вчителя на тему: «Особенности морфогенеза тимуса в антенатальном и постнатальном периодах в норме и после внутриутробного введения антигена».

У 1990 р. М. А. Волошин захистив докторську дисертацію у спеціалізованій раді Університету дружби народів імені Патріса Лумумби (м. Москва) на тему: «Закономерности строения и морфогенеза эпителиальных канальцев вилочковой железы в раннем постнатальном периоде». Протягом тридцяти п'яти років утілюється в життя його перспективна ідея щодо закономірностей морфогенезу лімфоїдних органів у нормі під час імунізації та при формуванні імунологічної толерантності, що стала науковим напрямом кафедри анатомії людини Запорізького державного медичного університету. Цю ідею сприйняли та розробляють науковці інших морфологічних шкіл.

Професор М. А. Волошин сформулював концепцію «лімфоцит як фактор морфогенезу органів і тканин» і концепцію про розвиток вісцеромегалії у новонароджених після внутрішньоутробної дії чужорідних антигенів на лімфоїдну систему плода. Вперше ідея концепції викладена в 1981 р. у статті «Морфофункциональные данные состояния тимуса крысы после антенатальной антигенной стимуляции», що опублікована в журналі «Архив анатомии» у співавторстві з професором О. Г. Яхницею. Все своє життя Вчитель розвивав наукову ідею за допомогою широкого кола учнів, які продовжують його справу і тепер.

У 1990–1991 роках М. А. Волошин – професор кафедри анатомії людини та за сумісництвом завідувач центральної науково-дослідної лабораторії, науковим напрямом якої стала імуноморфологія. У 1992 р. Миколі Анатолійовичу присвоєне вчене звання професора.

Важко переоцінити особистий внесок Миколи Анатолійовича в життя університету та кафедри анатомії людини ЗДМУ. У 1994–2009 він завідував кафедрою анатомії людини, з 2009 р. до своєї передчасної смерті – завідувач кафедри анатомії людини, топографічної анатомії та операційної хірургії. У період із 2001 по 2003 р. був проректором із наукової роботи ЗДМУ.

Професор М. А. Волошин – співавтор трьох підручників «Анатомія людини», автор навчально-методичного посібника «Основи імунології та імуноморфології».

Микола Анатолійович зробив вагомий внесок щодо створення українського еквівалента «Міжнародної анатомічної номенклатури», яку використовують у своїй роботі студенти, науково-педагогічні працівники та лікарі нашої країни.

Професор постійно брав участь у розробці навчальних програм із дисципліни «Анатомія людини», що затверджені МОЗ України для медичних, стоматологічних і фармацевтичних факультетів вищих медичних навчальних закладів освіти III–IV рівнів акредитації. Його підхід до роботи ніколи не був формальним. Усю свою душу Микола Анатолійович вкладав в організацію робочого та навчального процесу, збереження класичної методики викладання анатомії людини, водночас активно цікавився та застосовував у роботі новітні технології та методики. Результатом такої роботи стало гармонійне поєднання мудрості поколінь і сучасних новітніх технологій. «Навчальний процес не повинен бути порушеним» – улюблений вислів Миколи Анатолійовича.

М. А. Волошин – один зі співавторів розробки та створення першого оригінального вітчизняного лікарського препарату «Тіотриазолін», що широко використовується для лікування хворих в Україні та країнах СНД. Для лікарів, учених, науковців цікавими будуть 3 монографії з цієї

тематики, що написані М. А. Волошином зі співавторами: «Тіотриазолін»; «Тіотриазолін, тиоцетам, тиодарон в практиці врача»; «Метаболитотропные препараты», а також посібник «Доклиническое иммуноморфологическое исследование иммунотоксического действия лекарственных средств» і методичні рекомендації «Морфологические исследования для оценки иммунотоксичности лекарственных средств», що затверджені МОЗ України.

Крім того, Миколою Анатолійовичем написано ще дві монографії: «Тимус новорожденных»; «Діагностика та лікування хворих на дисгормональні гіперплазії молочної залози» та методичні рекомендації «Предраковое заболевание шейки матки».

Микола Анатолійович активно займався підготовкою та атестацією науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Під його керівництвом виконано 6 докторських, 36 кандидатських дисертацій. З 1991 р. професор М. А. Волошин виконував обов'язки вченого секретаря спеціалізованої вченої ради при Запорізькому державному медичному університеті, в якій було захищено понад 200 докторських і кандидатських дисертацій, що затверджені ВАК колишнього СРСР та України. З 2010 р. М. А. Волошин був членом спеціалізованої вченої ради при Запорізькому державному університеті. Автор близько 400 наукових публікацій, 41 патенту та винаходу України та Російської Федерації. Професор М. А. Волошин завжди виконував великий обсяг громадської роботи: був головою Запорізького осередку та членом президії Українського товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів, академіком Міжнародної академії інтегративної антропології.

Професор М. А. Волошин очолював проведення всеукраїнських науково-практичних конференцій «Роль імунних, ендокринних та нервових механізмів у процесах морфогенезу та регенерації» (Запоріжжя, 2003, 2007); «Тіотриазолін і його комбінаційні лікарські препарати: досягнення та перспективи» (Запоріжжя, 2002, 2010). Досвід вченого та керівника, активна участь у науковому житті країни здобули Миколі Анатолійовичу заслужений авторитет і повагу серед науковців.

Останньою його «дитиною» став VI Конгрес анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України (Запоріжжя, 2015), у роботі якого взяли участь учені з усіх куточків України та із-за кордону.

Професор М. А. Волошин був членом редакційної ради 4 фахових журналів, в яких публікують морфологічні наукові роботи: «Український морфологічний журнал» (м. Луганськ), «Світ біології та медицини» (м. Полтава),

«Таврійський медико-біологічний журнал» (м. Сімферополь), «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» (м. Чернівці). Тривалий час він був заступником головного редактора журналу «Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики» (м. Запоріжжя).

За вагомі заслуги перед суспільством у сфері науки Миколі Анатолійовичу Волошину в 2011 р. надано звання заслуженого діяча науки і техніки України.

Студенти та молоді вчені завжди шанували відомого науковця за доброзичливість, високу порядність, простоту у спілкуванні, гумор, уміння доступно пояснити найскладніші проблеми, розв'язати життєві труднощі. Незважаючи на високу зайнятість, професор Волошин повсякчас опікувався студентами та своїми учнями. Так, за його сприяння започатковано «Конкурс анатомічного препарату» та «Конкурс анатомічного малюнка», які останніми роками проводяться під час щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні аспекти медицини та фармації» (для молодих вчених і студентів). Ще у роки студентства професор Волошин стояв біля джерел започаткування вже традиційного сьогодні «Вечора прощання з анатомією».

Микола Анатолійович був і залишається для нас унікальною людиною. Вмів знаходити індивідуальний підхід до кожної людини, розгледіти в кожному унікальність і допомогти розвинути її. Він завжди шанобливо ставився до своїх учителів і вчив учнів пам'ятати, поважати тих, хто навчав їх. Це один із головних принципів, що лежить в основі запорізької школи анатомів–морфологів, адже пам'ять і повага до свого вчителя живе у справах його учнів.

Ім'я Миколи Анатолійовича, його професійна, наукова та педагогічна діяльність невіддільно пов'язана із Запорізьким державним медичним університетом. Ціла низка випускників знали його як видатного вченого, патріота своєї країни та ЗДМУ, талановитого педагога та порядну людину.

Микола Анатолійович був справжнім зразком професора. Не одне покоління студентів із теплом згадуватиме його блискучі лекції. Не одна сотня співробітників і друзів сумуватиме за його гострим розумом, порядністю, почуттям гумору та простотою у спілкуванні. Не одному десятку учнів бракуватиме його порад і настанов. Жаль, що нам, друзям, учням, колегам, не вистачило часу сказати йому такі прості слова: «Дякуємо Вам за все, Миколо Анатолійовичу!»

Пам'ять про вченого житиме в наших серцях і справах.

З великою повагою, любов'ю та вдячністю

члени Запорізького осередку товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів, колектив кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії ЗДМУ, рідні, колеги, учні, друзі, студенти.